

Pro

Chapter 6

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

לָזַר תִּקְעֵהָ לְרֵעֶךָ עָרַבְתָּ אִם- בְּנֵי 1
kanggé-tiyang-asing nepuk kanggé-tongga-panjenengan nanggung yèn anakku
[H8628](#) [H7453](#) [H6148](#)
: כַּפִּידָּ
tangan-panjenengan
[H3709](#)

He anakku, manawa kowe nanggung pepadhamu, lan gawe prajanjian karo wing liya;

בְּאִמְרֵי- נִלְכָּדְתָּ פִּידָּ בְּאִמְרֵי- נֹקְשֵׁתָּ 2
déning-pangandikan kacekel cangkem-panjenengan déning-pangandikan kajeret
[H0561](#) [H3920](#) [H6310](#) [H0561](#) [H3369](#)
: פִּידָּ
cangkem-panjenengan
[H6310](#)

manawa kowe kejiret ing tembungmu dhewe, kena kala ing tembungmu cangkemmu dhewe,

בְּכַף- בָּאֵתָּ כִּי וְהִנָּצַל בְּנֵי אִפּוֹא זֹאת עֲשֵׂה 3
ing-tangan teka amarga lan-luwarna anakku mila punika tindakna
[H3709](#) [H0935](#) [H5337](#)
: רֵעֶיךָ וְרֵהָב אֶתְרַפָּס לָךְ רֵעֶיךָ 4
tongga-panjenengan lan-ndesaka ngandhapna-awak lungaa tongga-panjenengan
[H7453](#) [H7292](#) [H7511](#) [H3212](#) [H7453](#)

nuli, he anakku, tumindaka mangkene, lan ngluwarana awakmu, marga kowe wus tumiba ing regemane pepadhamu, lungaa, jengkenga, lan njaluka kawelasan kalawan banget marang pepadhamu iku,

וְתִנּוּמָה לְעִינֶיךָ שָׁנָה תִּתֵּן אֶל- 4
lan-ngantuk dhateng-paningal-panjenengan sare maringi aja
[H8572](#) [H8142](#) [H5414](#) [H0408](#)
: לְעִפְעִפִּיךָ
dhateng-bulu-paningal-panjenengan
[H6079](#)

aja ngolehake mripatmu ngliyep, lan tlapukanmu aja oleh ngantuk,

מִיָּד וְכִצְפוֹר מִיָּד כִּצְבֵי הִנָּצַל 5
saking-tangan-saking lan-kados-manuk saking-tangan kados-kidang luwarna
[H3027](#) [H6833](#) [H3027](#) [H5337](#)
פ יְקוּשׁ:
— tiyang-nyekel-manuk
[H3353](#)

awakmu luwarana kaya menjangan saka ing tangane wong mbebedhag, kaya manuk saka ing tangane kang mikat.

וּחֶכֶם:	דָּלָה	רֵאָה	עֵצָל	נִמְלָה	אֶל-	לָךְ-	6
lan-wicaksanaa	dalan	ningalia	hé-tiyang-kèsèd	semut	dhateng	lungaa	
H2449	H1870	H7200	H6102	H5244	H0413	H3212	

He wong kesed, maranana semut, lakune titenana lan dadia pinter.

וּמְשָׁל:	שֹׁטֵר	קָצִין	לָהּ	אֵין-	אִשָּׁר	7
lan-panguwasa	pengawas	komandan	kanggé-piyambakè	boten-wonten	inggang	
H4910	H7860	H7101		H0369		

Sanadyan semut iku ora ana kang mimpin, ora ana kang ngatur lan ora ana kang manggedheni,

מֵאֲכָלָהּ:	בְּקָצִיר	אָנְרָה	לַחֲמָה	בְּקִיץ	תְּבִין	8
tedha	ing-panen	ngumpulaken	pangan	ing-mangsa-panas	nyawisaken	
H3978		H0103	H3899	H7019		

iya padha keklompok rejeki ing mangsa panas, lan tandho pangan ing mangsa panen.

מִשְׁנֵתָךְ:	תְּקוּם	מָתִי	תִּשְׁכַּב	וְעֵצָל	מָתִי	עַד-	9
saking-sare-panjenengan	tangi	kapan	mapan	hé-tiyang-kèsèd	kapan	nganti	
H8142		H4970	H7901	H6102	H4970	H5704	

He wong kesed, nganti pira lawase anggonmu klemahan, besuk apa anggonmu tangi turu?

לְשֹׁכְב:	יָדַיִם	חִבָּק	וּמְעֵט	תְּנוּמֹת	מְעֵט	שָׁנוֹת	מְעֵט	10
kanggé-mapan	tangan	lipat	sakedhik	ngantuk	sakedhik	sare	sakedhik	
H7901	H3027	H2264	H4592	H8572	H4592	H8142	H4592	

“Turu sadhela engkas, ngantuk sadhela engkas, nekuk tangan arep nglegeyeh sadhela engkas.”

וּמִחְסָרָךְ	רֵאָשָׁה	כְּמֵהָלָךְ	וּבֶאֱ-	11
lan-kakurangan-panjenengan	kamiskinan-panjenengan	kados-tiyang-mlaku	lan-teka	
H4270		H1980	H0935	
		פּ	כְּאִישׁ	
		—	kang-bersenjata	kados-prajurit
			H4043	H0376

Kowe nuli bakal katekan kamiskinan kaya wong kang nempuh, lan kacingkrangan kayadene wong kang sikep gegaman.

פָּה:	עֲקָשׁוֹת	הֶוֹלָךְ	אָלָן	אִישׁ	בְּלִיעַל	אָרָם	12
cangkem	kanthi-bengkoking	mlampah	kang-ala	tiyang	kang-nistha	tiyang	
H6310	H6143	H1980	H0205	H0376	H1100	H0120	

Tanpa guna lan nistha wong kang urip kalawan cangkem kang cidra,

בְּאֵצְבְּעֵתוֹ:	מָרָה	בְּרִגְלוֹ	מִלְלָה	בְּעֵינָיו	קָרִין	13
kanthi-driji	ngarahake	kanthi-sikil	menehi-tandha	kanthi-paningal	kedhep	
H0676		H7272			H7169	

kang mripate kedhep-kedhep, kang muter-muter sikile lan nyasmitani srana driji,

יְשַׁלַּח:	(מִדְּיָנִים)	עֵת	בְּקָל-	רָע	חֲרָשׁ	בְּלִבּוֹ	וּתְהַפְּלוֹת	14
nyebar	pasulayan	—	wekdal	ing-sedayu	kang-ala	ngrancang	ing-manah	goroh
H7971	H4079	H4090	H6256	H3605				H8419

kang atine ngangen-angen kaculikan, kang tansah ngrantam-rantam piala, lan kang njalari tukar padu;

מִרְפָּא :	וּאִין	רִשְׁבֵּר	פְּתַע	אִילֵי	יְבוּא	פְּתָאם	כֶּן	עַל-	15
kasarasan	lan-boten-wonten	remuk	dumadakan	bilai	teka	dadakan	mekaten	mila	
H4832	H0369	H7665	H6621	H0343	H0935	H6597			

פ

mulane banjur dadakan katempuh ing bilai, sadhela bae rusak lan ora bisa dipulihake maneh.

נַפְשׁוֹ :	(תּוֹעֵבֹת)	[תּוֹעֵבוֹת]	וְשִׁבַע	יְהוּוָה	שָׁנָא	הִנֵּה	שֵׁשׁ-	16
nyawa	kang-nistha-dhateng	—	lan-pitu	Yéhuwah	disengiti	punika	nenem	
H5315	H8441	H8441	H7651	H3068	H8130	H2007	H8337	

Nem prakara iki kang disengiti dening Pangeran Yehuwah, malah pitung prakara kang dadi jejember tumrap galihe;

גֵּתִי	שִׁפְכוֹת	יָדַיִם	שִׁקָּר	לְשׁוֹן	רְמוֹת	עֵינַיִם	17
getih	kang-ngetokaken	lan-tangan	kang-goroh	ilat	kang-dhuwur	paningal	
H1818	H8210	H3027	H8267	H3956			

נָקִי :

kang-tanpa-dosa

iya iku mripat gumunggung, ilat cidra, tangan kang ngwutahake getihe wong kang ora salah;

לְרַעָה :	לְרוּץ	מְמַהֲרוֹת	רַגְלִים	אֶלֶן	מַחְשְׁבוֹת	חֶרֶשׁ	לֵב	18
dhateng-kang-ala	mlayu	kang-enggal	sikil	kang-ala	rancangan	kang-ngrancang	manah	
	H7323		H7272	H0205	H4284			

ati kang ngrantam-rantam piala, sikil kang enggal-enggal marani piala,

פ	אָחִים :	כִּין	מְדַנִּים	וּמְשַׁלַּח	שִׁקָּר	עֵד	כְּזָבִים	יְפִיחַ	19
—	sadhèrèk	ing-antawis	pasulayan	lan-nyebar	kang-palsu	seksi	goroh	ngetokaken	
	H0251	H0996	H4090	H7971	H8267	H5707	H3577	H6315	

seksi palsu, kang ngucapake ujar pagorohan, sarta kang njalari ecrache sadulur.

תּוֹרַת	אִתְּשׁ	וְאֵל-	אָבִיךָ	מִצְוַת	בְּנִי	נֶצֶר	20
piwulang-saking	ninggalaken	lan-aja	bapa-panjenengan	perintah-saking	anakku	njagaa	
H8451	H5203	H0408	H0001	H4687		H5341	

אִמְךָ :

ibu-panjenengan
[H0517](#)

He anakku, pepakone bapakmu estokna, lan aja ninggal piwulange ibumu.

גֻּלְוֹתְךָ :	עַל-	עֲנֻם	תְּמִיד	לְבָבְךָ	עַל-	קְשָׁרָם	21
gulu-panjenengan	ing	kalungia	tansah	manah-panjenengan	ing	nalenia	
H1621		H6029	H8548			H7194	

Iku kabeh tansah kumanthila ana ing atimu, lan kalungna ing gulumu.

תְּשִׁמָּר	בְּשִׁכְבְּךָ	אִתְּךָ	תְּנַחֲהָ	וּבְהִתְלַקְךָ	22
njagi	nalika-mapan-panjenengan	panjenengan	nuntun	nalika-mlampah-panjenengan	
H8104	H7901	H0853	H5148	H1980	

תְּשִׁיחֶךָ :

wicanten-kaliyan-panjenengan
[H7878](#)

הִיא

punika
[H1931](#)

וְהִקְיִצוֹתַי

lan-nalika-tangi-panjenengan
[H6974](#)

עָלֶיךָ

ing-panjenengan

Samangsa kowe lumaku, kowe bakal dipimpin, lan samangsa kowe turu, ditunggu, yen kowe tangi, bakal diajak guneman.

מוסר:	תוכחות	חיים	וּדְרָדָּ	אֹר	וּתוֹרָה	מְצוּה	גֵּר	כִּי	23
piwulang	pepenget	gesang	lan-dalan	pepadhang	lan-piwulang	perintah	damar	amarga	
H4148			H1870	H0216	H8451	H4687			

Dene pepakon iku minangka damar, lan piwulang iku minangka pepadhang, sarta pameleh kang isi pamerdi iku dalaning urip,

נְכַרְיָה:	לְשׁוֹן	מְחַלֶּקֶת	רָע	מְאֵשֶׁת	לְשׁוֹמְרָה	24
wanita-manca	ilat	saking-alusing	kang-ala	saking-wanita	kanggé-njagi-panjenengan	
H5237	H3956			H0802	H8104	

bakal ngayomi kowe saka wong wadon tuna-susila, lan ilate wong wadon liya kang lunyu.

תְּקַחֶיָּהּ	וְאֵל-	בְּלִבְבָּהּ	יִפְיָהּ	תַּחֲמוֹד	אֵל-	25
nyekel-panjenengan	lan-aja	ing-manah-panjenengan	kaéndahan	melik	aja	
H3947	H0408	H3824	H3308		H0408	

בְּעַפְפֵיָּהּ:
kanthi-bulu-paningal
[H6079](#)

Aja kayungyun marang ayune ing sajroning atimu, aja nganti ketarik dening idepe.

נַפְשׁ	אִישׁ	וְאֵשֶׁת	לֶחֶם	כֶּכֶר	עַד-	זוֹנָה	אִשָּׁה	כִּי	בְּעַד-	26
nyawa	tiyang	lan-garwa-saking	roti	sakeping	nganti	sundel	wanita	kanthi	amarga	
H5315	H0376	H0802	H3899	H3603	H5704	H2181	H0802	H1157		

יִקְרָהּ תְּצוּדָה:
— mburu kang-larang
[H3368](#)

Marga kanggone wong wadon tuna-susila, kang diprelokake iku anggone bisa oleh rejeki, nanging bojong liyan mburu nyawa kang adi.

תְּשַׂרְפֶנָּה:	לֹא	וּבְנֵי	בְּחִיקוֹ	אֵשׁ	אִישׁ	תִּיחַתָּה	27
kaobong	boten	lan-sandan	ing-dada	geni	tiyang	kenging-menapa-njupuk	
H8313	H3808		H2436	H0784	H0376	H2846	

Apa bisa wong nggembol geni ana ing klambine lan ora kobong sandhangane?

תְּכוּיֶנָּה:	לֹא	וְרִגְלוֹ	הַנְּחָלִים	עַל-	אִישׁ	יְהִלֶּךָ	אִם-	28
gosong	boten	lan-sikil	mawa	ing	tiyang	mlampah	yèn	
H3554	H3808	H7272	H1513		H0376	H1980		

Utawa apa iya wong mlaku ing sandhuwure mawa, kok ora gosong sikile?

יִנְקָה	לֹא	רַעְהוּ	אִשָּׁת	אֵל-	הָבֵא	כִּן	29
tanpa-paukuman	boten	tongga	garwa-saking	dhateng	tiyang-kang-mlebet	mekaten	
H5352	H3808	H7453	H0802	H0413	H0935		

בָּהּ:
piyambakè
tiyang-kang-ndemek
[H5060](#)

כָּל-
sedaya
[H3605](#)

Mangkono uga wong kang nyedhaki somahe pepadhane; ora ana wong siji-sijia kang nggepok wong wadon iku, kok luput ing paukuman.

וְרַעֲב:	כִּי	נַפְשׁוֹ	לְמַלְא	וַיִּגְנוֹב	כִּי	לְגַנֵּב	וַיִּבְזוּ	לֹא-	30
luwe	nalika	nyawa	kanggé-ngiseni	nyolong	yèn	maling	ngremèhaken	boten	
H7456		H5315	H4390	H1589		H1590	H0936	H3808	

Maling apa ora bakal diremehake, yen anggone maling iku mung marga arep nuruti pepenginane, marga saka keluwen?

יָתֵן:	בֵּיתוֹ	הוֹן	כָּל־	אֶת־	שִׁבְעָתַיִם	יְשַׁלֵּם	וְנִמְצָא	31
maringi	griya	kasugihan	sedaya	(objèk)	pitu-kali-lipat	mbayar	lan-yèn-ketemu	
H5414		H1952	H3605	H0853	H7659		H4672	

Sarta manawa kecekel, kudu nglironi tikel pitu, apa saisining omahe ditombokake.

יַעֲשֶׂנָה:	הוּא	נַפְשׁוֹ	מְשָׁחִית	לֵב	חָסֵר־	אִשָּׁה	נְאִרָה	32
nglampahi	piyambakè	nyawa	ngrusak	manah	kurang	wanita	tiyang-kang-bandrek	
	H1931	H5315	H7843		H2638	H0802	H5003	

Sing sapa laku jina iku tanpa budi, kang nindakake mangkono iku ngrusak awake dhewe.

	תִּמְחָה:	לֹא	וְחִרְפָּתוֹ	יִמְצָא	וְקָלוֹן	נְנַע־	33
	kebusak	boten	lan-wirang	manggihaken	lan-kanisthan	tatu	
		H3808	H2781	H4672	H7036	H5061	

Siksa lan wirang dadi pituwase, kawirangane ora bisa ilang.

נָקָם:	בֵּינוֹם	יְחִמּוּל	וְלֹא־	נְבֵר	חֲמַת־	קִנְאָה	כִּי־	34
males	ing-dinten	welas	lan-boten	tiyang-jaler	murka-saking	cement	amarga	
H5359	H3117	H2550	H3808	H1397	H2534	H7068		

Marga butarepan iku panasing atine wong lanang, samangsa males tanpa duwe rasa welas.

תַּרְבָּה־	כִּי	יֵאָהֵב	וְלֹא־	כָּפַר	כָּל־	פָּנֵי	יֵשָׂא	לֹא־	35
nambahi	sanajan	gelem	lan-boten	tebusan	sedaya	pasuryan-saking	nampi	boten	
		H0014	H3808		H3605	H6440	H5375	H3808	

שָׂתַר: פ
— suap
[H7810](#)

Wong iku ora gelem nampani tebusan apa bae, sanadyan pira bae pawewehmu, tetep ora bakal ditampani.